

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/161/2018
Identifikačné číslo spisu:	5706210094
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5706210094.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. P., bývajúceho W., adresa na doručovanie: P., zastúpeného Mgr. Martinou Chorváthovou, advokátkou so sídlom v Martine, A. Kmeťa 28, proti žalovanej U. P., bývajúcej W., zastúpenej AK JUDr. Repáš a partneri s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Martine, M. R. Štefánika 25, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5 C 200/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. októbra 2013 sp. zn. 5 Co 241/2013, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 15. októbra 2013 sp. zn. 5 Co 241/2013 a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. februára 2013 č. k. 5 C 200/2006-494 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov konania tak, že do výlučného vlastníctva žalobcu prikázal hnutelné veci, a to spáľňa, garníža v spálni, koberec hnedý 3 kusy, nočná lampa, elektrický radiátor, rozhlasový prijímač, ramienka 15 kusov, 1 kus vankúš, 1 kus perina, 2 kusy vankúš a perina, posteľná bielizeň 2 kusy, záclona, garníža z obývačky 2 kusy, luster z obývačky, záclona z obývačky 2 kusy, piecka, TVP Daewoo, 4 kusy utieraky, 2 kusy osušky, vínové poháre, 10 kusov sklenené poháre, 2 kusy váza, bubienok z kože, 3 kusy čierne sošky, čierny stolík, obraz Vysoké Tatry, sedacia súprava značky Paula, obedová súprava, príbor antikorový, garníža drevená z kuchyne, záclona, mlynček na korenie, šálky 8 kusov, 1 kus pekáč, plechová misa, 2 kusy misa kameninová, 2 kusy džbán keramický, 3 kusy dóza na potraviny, varešky drevené, antikorová sada, soľnička sklenená, mraznička, kuchynské nože 4 kusy, misa na ovocie, 10 kusov utierok, 2 kusy panvica, teflónová panvica, 1 kus doska na drevo, 15 kusov koberec tkaný, zrkadlo v ráme, garníža z kúpeľne, záclona, koberec kovral z pracovne, obývacia stena Jasná, polica na knihy, popolník 2 kusy, záclona, garníža z pracovne, poťah, kolovrátok, vešiak drevený, 2 kusy stôl kancelársky, garníža z izby, luster z izby, záclona, stoličky drevené 2 kusy, koberec kovral, garníža z izby, záclona, luster, hrniec smaltovaný, poháre na zaváranie 15 kusov, zaváracie poháre 0,7 l - 15 kusov, drevený regál, kovový regál 2 kusy, demižón 2 kusy, stavebná búda, prepravky, náradie (skrutkovač, kliešte), vyžínačka, rebrik drevený veľký, stoličky + starožitný diván, kanapa, pohovka drevená rozťahovacia, záhradné stoličky plastové

10 kusov, stôl záhradný plastový, poľnohospodárske náradie (rýľ, motyka), sekera 2 kusy, lopata 4 kusy, fúrik 2 kusy, kladivo, plynová bomba na PB 2 kusy, skrinka drevená s mramorom, stôl okrúhly drevený starožitný, skriňa drevená starožitná. Do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal hnuteľné veci, a to ramienka 15 kusov, luster sklenený, vankúše 2 kusy, periny 2 kusy, vankúš a periny 2 kusy, posteľná bielizeň 4 kusy, obývacia stena Taiga, sedacia súprava Harfa, poťahy na súpravu, perzský koberec, 4 kusy uteráky, 2 kusy osušky, kávový servis, svietnik keramický, kuchynská sedacia súprava, mikrovlnka, hrnce, luster, pekáč 1 kus, toustovač, doska na cesto 1 kus, koberec tkaný 15 kusov, práčka, poháre na zaváranie 15 kusov, zaväracie poháre 0,7 l - 15 kusov, demizón 1 kus, záhradné stoličky plastové 5 kusov, plynová bomba na PB 1 kus. Do výlučného vlastníctva žalovanej zároveň prikázal nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. T., obec W., parc. č. KNC 162, o výmere 189 m² - záhrady, parc. č. KNC 163/1 o výmere 186 m² - záhrady, parc. č. KNC 163/2 o výmere 185 m² - zastavané plochy a nádvoria, na parc. č. KNC 163/2 rodinný dom súp. č. XXX v podiele 4/6-ín. Vyslovil, že žalobca a žalovaná preberajú povinnosť vyplatiť hypotekárny úver poskytnutý S. pod č. XXXX/XXXXXX v súlade so zmluvou z 29. októbra 2000 každý v polovici do jeho úplnej úhrady. Žalovanej zároveň uložil povinnosť vyplatiť žalobcovi za účelom úplného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sumu 32 103,70 € do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcu a žalovanú zaviazal zaplatiť na účet súdu prvej inštancie každý sumu 6,80 € ako doplatok na znaleckú odmenu a súdny poplatok každý v sume 1 131,71 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 15. októbra 2013 sp. zn. 5 Co 241/2013 odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, súd prvej inštancie správne zistil rozsah majetku, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva vykonal v súlade s § 150 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd preto v zmysle § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016; ďalej len „O.s.p.“) rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil aj s jeho odôvodnením. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. 3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Namietal, že napadnutý rozsudok je nesprávny, pretože trpí vadou podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu mu nebol doručený do vlastných rúk, a to aj napriek tomu, že súd mal vedomosť o tom, že nemá právneho zástupcu, nakoľko zvolenému advokátovi odvolal plnú moc a túto skutočnosť oznámil súdu 18. apríla 2013 a adresu na doručovanie písomností oznámil súdu 19. apríla 2013 (poznámka dovolacieho súdu: správne 30. septembra 2013). Napriek tomu súd doručoval predmetný rozsudok na adresu trvalého pobytu žalobcu, kde sa však vôbec nezdržiaval. V takomto prípade, tak neboli splnené podmienky na postup súdu podľa § 47 ods. 2 O.s.p., pričom nedošlo k náhradnému doručeniu. O tom, že sa vo veci rozhodlo sa dozvedel až na informačnom centre súdu a zo zápisu uvedeného rozhodnutia súdu na Okresnom úrade Martin, katastrálny odbor. Rovnako poznamenal, že mu nebolo doručené ani vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhla, aby dovolací súd odmietol dovolanie či už z dôvodu oneskoreného podania, alebo z dôvodu podania dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421

CSP.

7. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že súd prvej inštancie mu nedoručil rozsudok odvolacieho súdu a rovnako tak vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu.

9. V čase doručovania rozsudku odvolacieho súdu bol platný a účinný Občiansky súdny poriadok a právna úprava doručovania bola uvedená v § 47 O.s.p. Do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd (§ 47 ods. 1 O.s.p.). Miestom doručenia je spravidla miesto (obec alebo mesto), kde má adresát bydlisko alebo sídlo. V odôvodnených prípadoch môže byť miestom doručenia aj iné miesto pobytu, ktoré sám určí na doručovanie adresát (napríklad v podaniach adresovaných súdu).

10. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok odvolacieho súdu bol žalobcovi doručovaný prostredníctvom advokátky U. L. (č. l. 535 spisu). Žalobca elektronickým podaním došlým súdu prvej inštancie 19. apríla 2013 (č. l. 520 spisu), oznámil súdu prvej inštancie, že ku dňu 18. apríla 2013 advokátka ukončila právne zastupovanie vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5 C 200/2006. Súd prvej inštancie 24. februára 2014 doručoval rozsudok odvolacieho súdu priamo žalobcovi na adresu jeho trvalého pobytu, z ktorého sa zásielka vrátila 26. marca 2014 s poznámkou „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobca podaním doručeným súdu 30. septembra 2013 oznámil zmenu korešpondenčnej adresy. Na základe pokynu dovolacieho súdu zaslal súd prvej inštancie rozsudok odvolacieho súdu žalobcovi až 4. mája 2018.

11. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednaní vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

12. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27). V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvoinštančné konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

13. Právo strán sporu na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana sporu. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami

predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť s a k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

14. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (viď č. I. 511 a nasl. spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná (č. I. 521 a nasl. spisu), žalobca ale nemal možnosť sa o ňom dozvedieť a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, pretože súd mu toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a žalobca tak opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

15.1. Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.